

◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

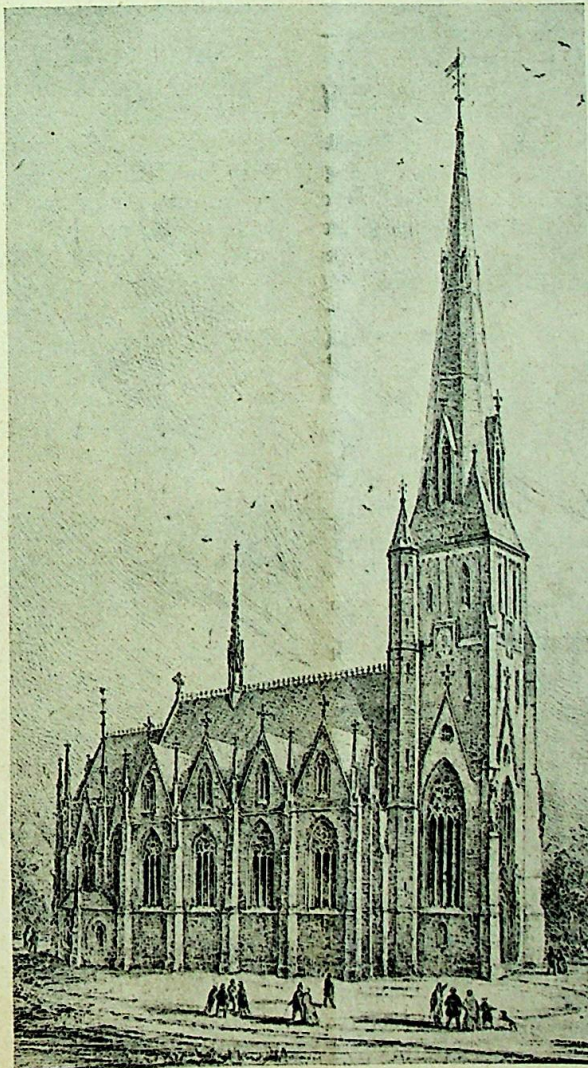
„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementpris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedsk. lands avisporto. Oppsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen mandag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“s telefoner: Redaksjon og Ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat: 23237. Redaksjonssekretæren privat: 10693. — „St. Olav“s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 1, åpent torsdager fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dager fra 10—4. Utbetalinger kun mandag kl. 3—4.

INNHold: Kirkehus og offervilje. — Fra Mellem-Norge og Nord-Norges kirkedistrikter. — Kirkefølgelsene i Mexiko. — Små samtaler om store ting. — Kardinal Faulhaber på svensk. — De katolske læger i Frankrike. — Frøken Sophie Høflmayrs testament. — Bokanmeldelser. — Herhjemme — og derute. — Innsamlingen til fond for „St. Olav.“

Kirkehus og offervilje.

Når nu den liturgiske utstilling fredag 9. novbr. på St. Olavskirkens syndikats initiativ åpner sine porter for de besøkende, så kaller den som bekjent på hver enkelts offervilje ved siden av den valuta den gir ved selve sitt innhold. Den kaller på alle katolikker — ikke bare på dem som tilhører St. Olavs menighet — fordi St. Olavskirken er *Vikariatets hovedkirke* — biskopens kirke, selv om den ennå ikke er en katedral. Men det er ikke første gang den har kalt — vi som hører opfordringen nu bør vite at det er i en god tradisjons ånd vi skal følge den og handle. La oss i den anledning minnes St. Olavskirkens allerførste opprinnelse — nemlig det brev som norske katolikker sendte Apostolisk Vikar biskop Studach i Stockholm under hvem de henhørte. Med gulnet papir og gulnet blekk ligger det gamle skroplige brev for oss. Skrifttegnene er nokså ubehjelpelige i hele sin gammeldagse form — men hvad har ikke

St. Olavskirken efter arkitektens opprinnelige plan.

denne skrivelse gitt stotet til! Får vi ikke en anelse om hvilke bønner der er gått for ut — hvilke bønner der har ledsaget den når vi tenker på motsetningen mellom den gang og nu, hvor vi hver dag i vår egen kirke kan forene oss med våre prester i det hellige Messeoffer og motta det allerhelligste Sakrament til styrke og kraft for vår livsgjerning? Brevet er av 12. juni 1842 og lyder således i sin originale rettskrivning:

Høiærværdigste Herre!

De følelser hvoraf vore Hjerter bevæges i det Øieblik vi undertegne nærværende Bønskrift formaae vi ei at udtrykke, og kun den formaaer at fatte vor sorgelige Tilstand, som besjælet af en levende Troe, har befundet sig i lignende Forholde. Vi vanker om som Faar uden Hyrde, vi have ingen af vor hellige Religions Tjenere i vor Midte, ingen som trøster og styrker os i vort Jordelivs vexlende Forholde, ingen som opbygger os i Herrens hellige Tjeneste og skjænker os Naade og Liv, ingen som naar den afgjørende Time slaar, hvori endog den frække Spotter bæver, hjælper os at

døe og hvis sidste Velsignelse ledsager os over i hint hemmelighedsfulde Land, hvor den guddommelige Retfærdighed gjengjælder Enhver efter det Gode eller Onde, han har gjort. Vi undvære al den Salighed og Lykke, som Religionen eier. I denne vor forladte og betrængte Stilling vove vi at henvende os, til D. Hvhed med den ærbødige Bøn at sende os en af vor Religions Tjenere, som bestandig kan forblive og virke blandt os og som kan belære og opbygge os ved Ord og Gjerning. Thi hellig og ukrænelig er den Tro som vor Moder, den katholske Kirke, har skjænket os, og i denne Tro, det love vi høitideligt, ville vi holde ud troe indtil Døden!

Tillige tillade vi os at gjøre D. Hvhed opmærksom paa de Katholiker, som befinde sig i de nærliggende Steder Drammen, Kongsberg, og hvis længselsfulde Ønske vi tillige har udtalt. Ogsaa deres religiøse Behov vilde ved en katholsk Geistligs bestandige Ophold i Christiania tildels vorde afhjulpet.

Vi ere overbeviste om at den norske Regjering ei vil lægge vort Forlangende nogen Hindring i Veien, men gjerne tilstaae os fri Religionøvelse. Samvittighedsfrihed er jo Menneskets uafhængelige Ret, og desuden vilde Vægring af vor retfærdige Fordring staae i aabenbar Strid med det norske Folks almeen erkjendte Frisind. Vi hengiver os derfor til det glade Haab, snart at kunne imødesee Opfyldelsen af vort inderligste Ønske. I denne Forvisning tegne vi, i alle andre Katholikers Navn, som opholde sig her og i nærliggende Byer, i dybeste Ærefrygt

Deres Høiærværdigheds underdanigste Tjenere.

Så følger navnene — og som vi vet blev bønne hørt. Og den 24. august 1856 kunde biskop Studach innvie St. Olavskirken efter at der først i en årrekke var blitt avholdt gudstjenester i den tidligere Dzwonkowski-gård, hjørnet av Storgaten og Youngsgaten, og det siste halve års tid i et kapell, innredet i Akersveien 7. Bidragene til kirkebygningen innkom hovedsakelig gjennom kollektering i utlandet — særlig i Østerrig, Bayern, Holland og Frankrike, hvor keiserer II gav et personlig bidrag på 2000 fr. Der også den gang appellertes til vilje viser følgende gamle skrivelse, 854, og som lyder således:

erne af den katolske Menig-

d milde Bidrag af fromme

avnlig i Tyskland, Frankrig

bygningen af den første katholske

KIRKE I CHRISTIANIA, den første i Norge, saa vidt, at for deri at holde Gudstjeneste blot Vinduer, Døre, Gulv samt delvis Tækning af Taarntaget mangler og nogle nødvendige Udgifter af mindre Betydning maae endvise dere gjøres: saa holde Menighedens Præster det for passende at opfordre Medlemmerne af den katholske Menighed i Norge overhoved og dem i Christiania i Sær-

deleshed til at bidrage ogsaa deres Skjærv til Fuldendelsen af deres Kirke.

Dersom Summen af de tegnede Bidrag bliver saa stor, at man i Løbet af Vinteren kan bestille og anskaffe de nævnte Gjenstande og de nødvendige Udgifter kunne gjøres, vil Kirken i Forløbet af næste Sommer være saa vidt fuldendt, at den kan blive indviet og taget i Brug. Foruden Guds Ære og den katholske Kirkes Velfærd i Almindelighed, handles her om hver Enkeltmands andelige Vel. I Betragtning heraf troe vi ikke at behøve først at gjøre opmærksom paa at Bidragene i Forhold til Omstændighedene maae falde rigelig ud.

Dernæst følger det samme på fransk, og opfordringen er undertegnet med navnet på den daværende sogneprest Joh. Jentsch.

*

Og så endelig er det ikke første gang at kirken trenger maling. Foran oss ligger et «Opraab», datert Kristiania den 13. januar 1907, som lyder:

Til Medlemmerne af St. Olavs Menighed i Kristiania.

Enhver opmærksom iagttagelse, som besøker herværende St. Olavs kirke vil have lagt merke til, at den i høi grad trenger tilmaling. Denne vil mindst koste 1000 kroner. Men da kirken neppe nok eier de fornødne midler til de ordinære udgifter, maa man herved paakalde menighedens velgjørenhed.

St. Olavs kirkes syndikat tillader sig herved at henvende sig til menigheden med bøn om, at enhver maatte bidrage, hvad han formaaer, til at iverksætte dette foretagende. Bidragene bedes tegnet paa en seddel eller paa en liste som bæres omkring. De kan erlægges enten paa én gang eller ogsaa i terminer, dog saa, at sidste termin er indbetalt inden dette aars udgang.

H. Günther. Carl Unger. C. Polaczek.
Dr. K. Krogh-Tonning. Th. Chauvin.

*

Nu kalles der altså igjen på menigheten, på Oslos katolikker — vår biskops kirke trenger hårdt til en oppussning, hvis utgifter ikke kan bestrides undtagen at vi alle «løfter i flokk.» Men hvorledes? — Jo, ved å besøke den liturgiske utstilling som åpnes som sagt den 9. ds. i festivitetslokalet i Bispegården. En utstilling så interessant og rikholdig at det — når alt kommer til alt — kanskje ikke blir så meget vi besøkende som bringer ofre, som dem der har hatt hele arrangementet hvilende på sig. Vi får nærmest utbytte av vårt «offer» i form av skjønnhetsinntrykk og en utdypet viden om de forskjellige liturgiske gjenstanders bruk. For slett ikke å tale om de instruktive foredrag vi får høre.

Så la oss alle møtes, ikke én, men mange ganger på utstillingen, idet vi slutter oss til det oprop som også til fordel for kirken blev utstedt for presis 80 år siden, idet vi med de samme ord vil «gjøre opmærksom paa at Bidragene i Forhold til Omstændighederne maae falde rigelig ud.»

Fra Mellem-Norge og Nord-Norges kirkedistrikter.

I.

Fra Mellem-Norges kirkedistrikt.

Superior Pater Witte var som bekjent for nylig her i Oslo og gav oss på opfordring et resyme av arbeidet i sitt distrikt Norvegia Centralis som det heter i det pavelige dekret. Som overhode for dette distrikt fører pater Witte titlen Superior ecclesiasticus og er utnevnt til dette embede av propagandakongregasjonen den 30. januar 1932. Han har derved myndighet og omtrent de samme fakulteter som en apostolisk prefekt eller apostolisk vikar, men ingen bispevigsel eller noen av de biskopelige insignier som en apostolisk prefekt har lov til å bære. En superior går kledd som en almindelig prest, men har fakultet til å meddele Fermingens hellige Sakrament og foreta de mindre konsekrasjoner som av alterstener og kalker.

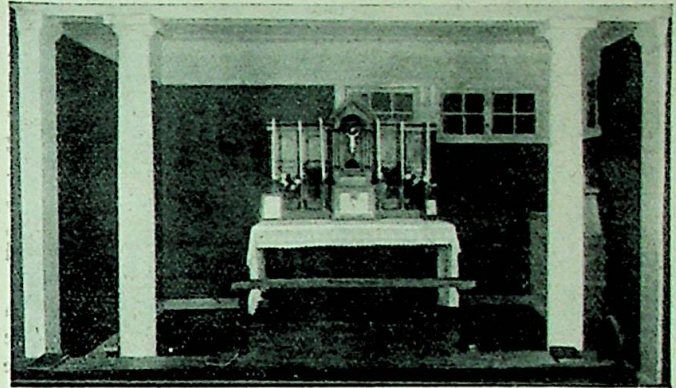
Vi meddeler dette fordi vi ofte er blitt spurt av våre lesere om forskjellen mellom en superior og en biskop — og etter denne lille disgresjon går vi videre i vår beretning om pater Wittes arbeide. Superior Witte tilhører Picpuspatrenes orden — en fransk kongregasjon som inntil 1905 hadde sitt hovedsete i Paris og nu i Braine-le-Comte i Belgien, mens det er overdratt den tyske provins av denne orden å sende sjelesørgere til Mellem-Norge. Ordenen fikk som bekjent sitt herværende hovedsete i det minnerike Trondheim som jo danner det naturlige centrum for hele distriktet. Etter sin store katolske fortid hadde byen fått sin første katolske menighet i 1856 ved pastor Bernards energiske virke — Salletinerordenen fra Frankrike åpnet i 1880 et presteseminar deroppe og i 1885 vigsledes de første katolske prester siden reformasjonen i Norge. Blandt disse var pastor Riesterer.

Mellem-Norges kirkedistrikt dekker omtrent det gamle erkebispedømme Nidaros' område.

Den nye superior ecclesiasticus tok straks sitt embede i besiddelse idet den daværende apostoliske administrator i Oslo

Vår Frue-kirke i Tromsø etter dekoreringsarbeidet.

Interior av St. Eysteinkapellet i Kristiansund N.

etter oppdrag av kardinal van Rossum overgav ham kirkedistriktet og Witte blev på høitidelig måte innstallert i sitt embede den 10. april 1932 i St. Olavskirken i Trondheim av administratoren og begynte arbeidet deroppe med kun to medarbeidere, pater Toll og pater Deutsch — senere er det kommet tre til: patrene Goer, Stelzmann og Hümen. Der var fra begynnelsen av kun to menigheter — i Trondheim og Molde. Foruten St. Olavskirken, reist 1902 i Trondheim, finnes sammesteds en liten kirke, viet til Jesu helligste hjerte, i St. Elisabeth-hospitalet, som ledes av St. Elisabeth-søstrene, kalt „de grå søstre“. Det var i denne kirke, at Salletinerne celebrerte sine gudstjenester likesom det også var der at den føromtalte prestevigsel fant sted.

Som valfartsted ligger Stiklestad-kapellet som mål for St. Olavsdagens pilgrimsferd med åpen deltagelse for hele det katolske Norge. Da det ikke bor noen katolikker i egnen, står kapellet kun åpent når det holdes gudstjenester.

I Molde har St. Karl Borromeus-søstrene fra Maastricht i Holland sitt hospital med et kapell viet til St. Sunniva. Da menigheten der er „det svakeste barn i familien“ — sier superioren — henla han selv sin residens til stedet og overtok sogneprestembedet der. Samtidig utbad katolikkene i Kristiansund sig et kapell — de hadde hittil vært henvist til å få messen lest på et hotellværelse eller i et privathjem. Man fant et utmerket velegnet lokale for et lite kapell i Skolegt. 12, som blev innviet 1932 og en tid lestes den hellige Messe der hver søn- og helligdag av en prest fra Molde. Imidlertid åpnet St. Karl Borromeussøstrene i høst en liten klinikk „Stella Maris“, og samtidig opprettedes en selvstendig menighet i byen med pater Goer som sogneprest.

Samtidig har søstrene i Molde fått en ny prektig hospitalsbygning, hvor de imidlertid kjemper med økonomiske vanskeligheter. „Men det var nødvendig å bygge for før var alt samlet i en eiendom: Den var ikke stor, men rummet allikevel i første etasje sognekirken med prestebolig i bakgården, hospital for 10 patienter i annen etasje og på kvisten måtte søstrene holde til. Man måtte nesten være akrobat for å vri sig gjennom de smale ganger uten å tørne sammen med noen eller noe, eller for å stige op den krokete trappe uten å slå sig hull i hodet.“

St. Sunniva-kapellet på Molde.

I Ålesund har der bosatt sig en katolsk familie hvis sjelesorg er betrodd pater Stelzmann.

Superior Witte konkluderer sitt resyme med en beklagelse av at meneskelig sett er distriktets utsikter dårlige på grunn av den økonomiske stilling, og vanskelighetene ved å skaffe ressurser fra det kriserammede Europa. Åndelig sett er opgaven vanskelig på grunn av fordommenes mur som med uendelig tålmodighet må brytes ned sten for sten — og „jeg vil derfor slutte med å anbefale vår lille misjon til lesernes forbønn — bønnen er den stormakt vi stoler på.“

II.

Fra Nord-Norges kirke-distrikt.

Som man vil erindre opholdt dette distrikts superior pater Starke sig samtidig med pater Witte her i Oslo, idet han var på gjennomreise til Tyskland. Vi bad selvfølgelig også superior Starke om å fortelle noe fra sitt distrikt. Da han jo imidlertid var på reisefot — han vender først til jul tilbake til Norge — kunde det kun bli ganske fragmentarisk. Men vi fikk da høre om den herlige eiendom Storfjord i Hol på Vestvågøy som patrene av den hellige Familie har innkjøpt og som med sitt store areal vil danne en utmerket basis for dens virksomhet — så meget desto mer som det er gode katolske tradisjoner knyttet til det minnerike sted.

Dernest fortalte superioren om det store dekoreringsarbeide som i sommer er blitt utført i Vår Frue Kirke i Tromsø under Gösta af Geijerstams ledelse og med ham som utøvende kunstner. Kirkebygningen er opført i 1859 — altså for 75 år siden — av pastor Boller og trengte hårdt til både ytre og indre oppussing. I mai kom derfor Gösta af Geijerstam til byen og holdt uavbrutt på med dekorasjonene i fire måneder. Kirkens indre er fullstendig forandret, men en forandring som alle er glad for. Den er lys og stemningsfull og særlig vakker i aftenbelysning efter at det nye lysanlegg er blitt innstallert.

Kirken får nu sitt preg av de store bilder som optar hele alterveggen idet også altrene selv er blitt forandret.

Da kirken er viet den uplettede undfangelse er det en selvfølge at der i den bør finnes et bilde av Maria Immakulata

— likeledes kan man ikke undvære et bilde av den hellige Familie, hvor den orden som bærer dens navn virker. Disse to bilder pryder sidealtrene — mens et stort liturgisk bilde over hovedalteret symboliserer Faderen som tar imot den hyldest vi mennesker bringer ham ved lammets blod. Hele billedet er en hymne til Frelserens store gjerning og til Gud som den faderlige godhet og kjærlighet.

Også taket og orgelgalleriet har fått sin utsmykning med bilder, og kunstneren har skilt sig fra sin store og krevende oppgave med megen dyktighet og til alles tilfredshet.

En vakker Madonnastatue i ek som lenge før reformasjonen har hatt sin plass i en katolsk kirke, men senere var kommet på videvanke inntar nu atter sin rette plass.

At superior Starke er glad over å få en så vakker kirke, forstår man — der trenges et lyst og innbydende Guds hus oppe i polarnattens rike.

Det er vanskelige levevilkår for våre landsmenn deroppe, men uendelig vanskeligere for de tapre Guds stridsmenn som kommer sydfra og nu skal venne sig ikke alene til fremmed sed og skikk, men til fremmed klima.

Kirkeforfølgelsene i Mexiko.

Det er ikke gode nyheter som kommer fra Mexiko. Men kan man vente annet når til og med en gudsbespotter tør stå frem i en stor forsamling — et nasjonal-revolusjonært partimøte — og uten protest fra 2000 delegerte stemple kampen mot Gud som rettferdig fordi selve Gudsbegrepet er falskt. Kan man vente annet når det samme parti på et annet møte efter russisk mønster vedtar en „seksårsplan“, som metodisk vil føre til landets fullstendige avkristning og til at staten kommer til å tre istedet for Gud som det høieste begrep. Selvfølgelig skal hovedslaget rettes mot skolene — de gudløse vet likesåvel som vi andre at „den som har barna, har fremtiden“. Skolevesenet skal omlegges i helt kommunistisk ånd — d. v. s. at ingen religionsundervisning må gis, ikke engang på indiffernt historisk basis — at videnskapelige studier skal avløse alle metafysiske tros-elementer ved at den menneskelige forstand settes op som norm overfor alle fenomener — at tro skal læres å være ensbetydende med uvidenhet, og endelig skal barna opplæres til å tro at den katolske Kirke er grunnlagt på kapitalistisk makt-syke og at alle katolske prester er mindreverdige individer.

I det hele tatt er planen lagt særlig med utryddelsen og umuliggjørelsen av det katolske hieraki for øie. Det er nu under straff forbudt enhver prest å lese messen uten særlig tillatelse for hver enkelt gang — enn ikke i sitt private hjem. Selv erkebiskopen mgr. Diaz har kun tillatelse til å lese messen i selve byen Mexikos katedral. Skjønt erkebiskopen utfører alle en sogneprests plikter er det nektet ham av regjeringen å ha en vigslet medhjelper.

Terroren brer sig — i de fleste kirkebygninger finner vanhelligende scener sted når den revolusjonære ungdom trenger inn i dem og opfører sig bespottelig mot stedets hellige karakter. Flere steder lukkes overhodet kirkene og prestene utvises — og det lever mange derover nu, hvis ferd gjør dem verdig den martyrdød som stadig truer dem. Men de holdes oppe ved befolkningens troskap — ti ennå har gudløsheten ingen proselytter i det brede lag.

Små samtaler om store ting.

Denne gang: Spiritisme — Underbevissthet — Tro.

Ole var meget opskaket idag! — Nei, det holder jeg ikke ut, mumlet han for sig. Er vi protestanter da ikke for lenge siden ferdig med åndene? På Gud tror vi riktignok. Men hvem av oss tror på ånder eller på djeverler, eller engler, eller helgener? Og andre ånder gis der da ikke! Men så kommer byfogd Dahl, kaller sig spiritist, taler med åndene og med sine avdøde sønner! Ovenikjøpet forutsier nu sønnene farens død til fullmektig Apenes, og det efter fullmektigens egen beretning så tydelig, at det er umulig å bortforklare det! Nu står jeg fast og våre professorer kan kun gi forvirrede svar! Enkelte av dem vil riktignok først sette sig bedre inn i saken før de uttaler sig! Sannelig om jeg vet hvad jeg skal tro lengere nu! Hva sier De, hr. pastor til det? Kan De hjelpe mig?

— Nå, Ole, De er jo alltid så besindig og koldblodig. De må beholde Deres koldblodighet. En rolig overveielse gavner best! De vet vel at spiritismen er gammel?

— Nei, er den det?

— Dessuten er det en god spiritisme og en falsk spiritisme, eller falske spiritismer, likesom der er en sann Gud, og mange falske guder. Den gode spiritisme er den som den sanne Gud er ophav til, mens de falske spiritismer kun trives der hvor overtro, uvidenhets, avgudsdyrkelse og vantro har tatt mere eller mindre overhånd. Jo større vantroen er blitt hos folk, desto større er deres overtro og deres trang til å utgrunne det oversanselige, som de tross alt føler sig omgitt av. Spiritismen har da vært praktisert, visstnok under andre benevnelser og former, allerede hos hedningene i den gamle verden og sneket sig også inn hos israelitene. Moses har omtalt den allerede i Mosebøkene for henimot 4000 år siden og forbudt den som en forbrytelse der skulde straffes med døden.

— Står det i Bibelen?

— Javisst! På mange steder! Har De aldri lest det?

— Nei! Iallfall ikke såvidt jeg kan erindre.

— Da kong Saul ikke fikk svar fra den sanne Gud på sine spørsmål (god spiritisme) henvendte han sig til en Pythia, som fremmanet Samuels sjel for ham (falsk spiritisme). For denne forbrytelse fikk Saul også sin hårde straff. Apostlene måtte straks opta kampen både mot jødene og hedningenes spiritister, som var en stor hindring for kristendommens utbredelse.

— Nu erindrings jeg Sauls historie fra det gamle Testa-

mentes Kongenes Bok, og trollmannen fra Apostlenes Gjæringer! Aldri har jeg lagt vekt på det før! Var de spiritister?

— I Kristi tid var spiritismens kunster så kjent overalt og av alle, at fariseerne, som ikke kunde benekte Frelserens mirakler, ikke betenkte sig for å anklage ham simpelthen for å stå i forbindelse med de onde ånder! Derfor hadde Kristus også vanskelig for å overbevise endog sine apostler, som stadig vaklet og ikke trodde! Og Thomas gikk endog så vidt, at han ikke vilde tro med mindre han selv kunde ta på vidunderet med sine egne hender!

— Det er jo sant! Det har aldri falt mig inn før! Jeg leser Skriften som en blind! — Men er Pythia, trollmenn og lignende altså spiritister?

— Ja, hvad er de ellers? Men ved siden av den art har det alltid vært en masse humbug og taskenspillerkunst, så det ikke alltid er lett å se om det er de onde ånder eller humbugen som spiller hovedrollen.

— Våre professorer taler om underbevissthet! Kunde ikke den tenkes å være den rette forklaring?

— Underbevisstheten er en underlig ting og bra nok i og for sig! Men den blir ennå underligere ved den betydning som professorene tillegger den. I humbugen kan den spille en viss rolle, men ikke i spiritismen! Underbevisstheten må ikke misbrukes heller, for da går der også troll i den!

— Er da spiritismen forbudt?

— Selvfølgelig!

— Hvorfor? — Den kan jo også gjøre noe godt! Den beviser at åndene er til, og meget annet!

— Det som spiritismen kan bevise har vi bedre og sikrere bevis for i den guddommelige åpenbaring. Og vil menneskene ikke tro på Guds ord, så kan vi nok være forvisset om at Gud ikke skaffer dem underholdning og morro ved spiritisme!

— Hva skal vi da tro om byfogd Dahl, hans spiritisme og forutsigelsene om hans død?

— Kjære Ole! De kan tro hvad De vil! Men vi katolikker tror på Gud og på hans åpenbaring! — Vi bruker ingen annen rettesnor!

— De har rett, hr. pastor! Jeg må kanskje gjøre det samme!

— Kanskje!

— Nei! Undskyld! Jeg vilde si virkelig!

— Ja, gjør det, Ole! Det er nok det beste! Den sanne tro er også den sanne spiritisme! C. Riesterer.

Kardinal Faulhaber på svensk.

Ansgarius-förlaget, Stockholm, har under titlen «Kristendomen inför judisk-germäska problemet» utgitt kardinal Faulhabers berömda adventsprekener, som han holdt i St. Michaelskirken i München ifjor. Som man vet er disse prekener blitt diskutert langt utenfor den katolske verden — så stor opsikt vakte de — og det er derfor et prisverdig tiltak at de nu er gjort tilgjengelig for en større katolsk lesekrete.

I «Hemmet och Helgedomen» skriver det kjente og skattede merke «B. D. A.» bl. a. følgende:

«Disse prekener imponerer allerede som *handling*. Der krevedes virkelig et usedvanlig mot til offentlig å turde uttale en slik skarp kritikk av den nuværende regjering i Tyskland. Man ønsker ofte, når man leser disse merkelige prekener, at man hadde fått være tilstede da de blev holdt og den uforferdede forkynnelse fikk yderligere slagkraft ved kardinalens imponerende skikkelse og mektige stemme. Men også ved lesningen får man et sterkt inntrykk.

Kardinalen optrer særlig som forsvarer av det gamle Testamente som forkastedes av de fanatiske tyske antisemister. Han gir dets sociale, moralske og religiøse verdier en inntrengende omtale. Han påpeker hvorledes det er Kristus *selv* som er den gamle pakts Alfa og Omega. Den siste av prekenene handler om kristen tro og germansk vesen. Her taler ikke alene troen — her går kardinalen også gang på gang i bresjen for den sunde fornuft som så lett settes ut av funksjon i nasjonalismen. Alt hvad han sier, er slik at også alle kristne i andre land må gi ham rett. Som han reiser sig mot den voldsomme urettferdige behandling av alt som vedrører jødedommen går han også imot nazismens romantiske forgudelse av de gamle germanske stammer.

Når man leser disse prekener blir det klart for én hvorfor barokken har vunnet slik terreng i Bayern. Den må tydeligvis være sterk i slekt med det bayerske folkelynne. Kardinalens taler virker næsten som et stykke praktfull barokk med sine kraftige vendinger, sterke anti-teser og sitt profilerte og farverike sprog. Også den svenske oversettelse er verdig og omhyggelig med kjennelig respekt for originalens egenart, og prisen — kr. 1.50 — er overkommelig for alle virkelig interesserte. — Kanskje vil man synes at den svenske oversettelse av bokens markante tittel: «Judentum, Christentum, Germanentum» betyr en svekkelse av dens koncentrerte kraft. Men på den annen side må det innrømmes at den er vanskelig å oversette og at den valgte tittel på beste måte gir uttrykk for prekensamlingens innhold og hensikt.»

De katolske læger i Frankrike.

For nylig feiret de katolske læger i Frankrike et betydningsfullt jubileum, idet deres organisasjon, foreningen «St. Lucas», har bestått i 50 år. Den teller nu 2300 medlemmer — men hvad den betyr kan ikke måles med dette tall. Dens gode og gagnlige innflytelse er meget mer vidtomspennende enn det kan angiss med tørre tall — ti den hviler på de absolutt rene uavkortede kristelige prinsipper og har derfor hele den slagkraft som *realiteter* alene kan gi.

Den ytre foranledning til dens opprettelse var en innsamling som pågikk mens man holdt på å reise Sacré-Coeur Kirken på Montmartre og som hadde som formål utstyrelsen av et kapell i denne kirke som skulde vies de hellige læger St. Lucas, St. Kosmas og St. Damian.

Denne innsamling vant så stor tilslutning at man innen ganske kort tid hadde fått 50,000 frcs. Den kjente læge dr. Le Béle forstod av dette at der innen lægestanden måtte være megen religiøs interesse og at det i den overhåndtagende materialistiske tid vilde ha meget å si, om nettop *lægene* vilde slutte sig sammen og danne et bollenverk imot de antireligiøse og umoralske foreteelser — og den pavelige rundskrivelse «Humanum genus», som blev utsendt i de dager og som inntrengende anbefalte å danne kristne sammenslutninger innenfor de enkelte fag, gav ham anledning til å proklamere et oprop til sine katolske kolleger om å følge pavens bud og danne en katolsk lægeforening.

Det var ikke mange som fulgte hans innbydelse — men «St. Lucas» blev dog stiftet og begynte sitt virke skjønt den måtte arbeide meget forsiktig og ikke gjøre sig for bemerket. Foreningen blev nemlig med en gang lagt for hat av de anti-religiøse — det var i Laicismens første store fremstøtsdager — og dens medlemmer forfulgt hvor man kunde se sitt snitt, særlig fordi dens første president, dr. Ferrand, stadig optrådte som ordenssøstrenes forsvarer hver gang man forsøkte å fordrive disse fra de offentlige hospitaler. Han var en mann hvis ord hadde stor vekt da han foruten å være en medisinsk kapasitet også var i besittelse av en grundig filosofisk utdannelse og derfor nød almindelig aktelse langt utenfor kretsen av sine egne kolleger. Han har således utgitt en moralteologi, som ikke alene er beregnet på læger, men også meget benyttet av prester.

«St. Lucas» foreningen vokste stadig og knyttet mange og nyttige forbindelser med utenlandske katolske læger. Så brøt verdenskrigen ut og avskar alle tråder i de år den raste. Til gjengjeld var der i rikt mon bruk for religiøse lægers tro, håp og kjærlighet — og de døde vil engang vidne om den betydning en troende kristen læge fikk for dem i deres siste stunder og hvorledes han ofte forberedte prestenes komme, mens de sårede kan fortelle om trøst og støtte som en St. Lucas læge gav da smerten og fortvilelsen var på det høieste.

Så ophørte krigen — og umiddelbart efter blomstret foreningen atter op. De brystne tråder blev atter knyttet — de intime oppgaver kunde atter tas op med full kraft og da dr. Pasteau, den nuværende president, avsløste dr. Le Béle, var foreningen blitt en betydningsfull faktor ikke bare i det katolske liv, men den gjorde sin innsats i *hele* det franske samfund.

Men hvor kan det være anderledes når man betenker en læges ansvarsfulle stilling og de mange mennesker av alle samfundslag som hans gjerning fører ham i forbindelse med — og så husker at St. Lucas foreningens hovedformål er å utvikle og utdype sine medlemmers religiøse liv — utad og innad? Må ikke disse læger bli særlig opofrende, særlig plikttopfyllende, særlig ansvarsbevisste? Jo — og derved blir de også særlig dyktige i sitt virke og særlig gode tjenerer for menneskeheten. Og hvordan utvikles så dette religiøse liv?

Foreningen — også dens mange ledd i de forskjellige byer — legger særlig vekt på den felles høitideligholdsdel av de store kirkelige festdager og den flittige bruk av Sakramentene. Som sin største høitid betrakter den

Jesu-Hjerte-festen, men også St. Lukas-dagen (18. okt.) og St. Kosmas- og St. Damian-dagen (27. sept.) feires høitidelig, da de tre hellige læger selvfølgelig er foreningens særlige beskyttere. Den første fredag i hver måned avholdes over alt felleskommunioner, og en gang årlig er der en felles valfart til Sacre-Coeur-kirken på Montmartre.

Men — ved siden av denne bevisste styrkelse av lægenes trosliv sørges der også for at deres faglige dyktighet holdes vedlike og forøkes ved et stadig øket kjenskap til lægevidenskapens nyeste forskningsresultater. De regelmessige månedlige møter står helt i videnskapens tegn, med foredrag og diskusjoner. Samtidig vies alle sociale spørsmål den største interesse, og især dem som tangerer troslæren og moralen. På fortegnelsen over drøftede emner står således suggesjon, mirakler, spiritisme, kremasjon, barnebegrensning m. m. Ti disse læger føler det som sin hellige plikt stadig å se sin oppgave og sitt forhold til denne oppgave i kristendommens lys og la dette veilede sig også i sine videnskapelige studier.

Derfor tok også «St. Lucas» sig med hellig nidkjærhet av opprettelsen av det medisinske fakultet ved det katolske universitet i Lille, mens de dessverre ennå ikke tross alle anstrengelser har fått opprettet et lignende ved l'Institut Catholique i Paris. Dette er dog bare et tids spørsmål, hvilket vil si: et økonomisk spørsmål.

Selvfølgelig har foreningen sitt eget, særdeles godt redigerte blad, som nu utkommer hver måned og er blitt et anerkjent forum for lægevidenskapelig tankeutveksling på religiøs basis. Da det i sin egenskap av fagblad også leses av mange ikke-troende eller helt religiøs-indifferente læger, har det sin særlige misjon — ikke minst nu hvor «den hvite død»: barnebegrensningen, truer hele menneskeslekten, og abortus provocatus truer de spirende liv.

Og endelig løser St. Lucas-foreningen ennå en stor oppgave, idet deres medlemmer er søkte foredragsholdere i katolske studiecirkler og arbeider meget i St. Vincens-foreningene og i de katolske sportsklubber. De står alltid til tjeneste for de kirkelige autoriteter. I Thorenc har foreningen opprettet et tuberkulosesanatorium som utelukkende er beregnet på prester og prestekandidater og som har bragt helbredelse til mange. St. Lucas-læger er ivrige forkjempere for alle hygieniske forbedringer og de har et utmerket samarbeid med katolske apotekere, jordmødre og sykepleiersker samt med misjonsseminarene hvor de underviser de vordende misjonærer i behandling av f. eks. tropesykdommer og anvendelse og tilberedning av de mest brukbare medikamenter. St. Lucas-foreningen står nu på sin 50-årsdag som et villig og uundværlig ledd av den katolske aksjon i Frankrike — og som et forbilled for andre lands lægestand.

Frøken Sophie Høllmayrs testament.

Avdøde frøken Sophie Høllmayr opprettet for et par år siden et testament, til fordel for våre kirkelige institusjoner. Da boet nu er oppgjort viser det sig at kr.

10000 tilfaller et legat til beste for katolsk ungdom, særlig for gutter som viser evner og anlegg for praktiske eller teoretiske fag, med sikte på et levebrød, så de kan bli gode katolske familiefedre. Fortrinsberettiget til midler av dette legat er, under ellers like forhold, ungdom av St. Hallvards menighet, nærmere bestemt etter de gamle menighetsgrenser. Legatet bestyres av det Apostoliske Vikariat i Oslo sammen med to av Forvaltningsrådets medlemmer som hertil av Vikariatet besikkes etter veiledende innstilling av sognepresten i St. Hallvard.

Dessuten tilfaller kr. 5000 et legat som anvendes til friplass på St. Sunniva eller St. Josef skole. Dette legat bestyres av det Apostoliske Vikariat i Oslo sammen med bestyrerinnen for St. Sunniva skole og sognepresten i St. Hallvard.

Begge legater skal bære bryggerimester Aloys Høllmayrs og hustrus navn. Begge legater forvaltes på den for umyndiges midler bestemte måte og legatporsjonene blir å utdele av rentene.

Ennvidere har den avdøde opprettet messestiftelser. Den resterende del av formuen tilfaller et byggefond til hjelp ved bygning av ny kirke, skole og prestegård for St. Hallvards menighet.

BOKANMELDELSE

Det Liturgiske års helgener. (Utgitt av St. Josephs-søstrenes Provincialhus).

Denne bok vil bli mottatt med glede av alle katolikker i Norge. Den utfyller uten tvil et lenge følt savn. I årenes løp har vi nok fått enkelte levnetsskildringer av særlig kjente helgener, og for nogen år siden fikk vi med «Den store hvite flokk» en samling korte biografier av de mest kjente helgener. Men nu har vi fått boken som gir de viktigste opplysninger om alle de helgener som feires hele kirkeåret igjennem.

Men boken har ikke alene til hensikt å opplyse, den søker tillike å oppbygge og gi leseren næring for det religiøse liv. Den er en ypperlig innførelse i katolsk kristenliv, idet den viser hvorledes vi kan dra nytte av de helliges eksempel og lære av dem å vandre i Kristi fotspor. Ennvidere gir boken praktiske vink for det daglige kristenliv, ikke minst ved de perspektiver den åpner for våre bønner.

Vi tar neppe feil når vi mener at dette blir årets julegave i katolske kretser. Den er skrevet slik at alle kan gjøre bruk av den: ung og gammel, læg og lærd, fattig og rik. Ja, det er ikke usannsynlig at denne bok, tross den tydeligvis er beregnet på katolske lesere, også vil få en god mottagelse hos anderledes troende.

Hans høiarverdighet biskopen har i et begeistret forord gitt boken sin varmeste anbefaling og uttalt som sitt ønske at den må finne inngang i alle katolske familier, ja at den må finnes i enhver katolikks hender. Hertil vil vi bare tilføie at med den lave pris — kr. 3.00 — for denne store og innholdsrike bok burde dette ønske gå i oppfyllelse.

H. J. I.

Herhjemme: —

NB. På grunn av den knappe tid, og at klisjéene måtte lages under ombrekningen, er disse dessverre ombyttet, slik at Vår Frue kirke i Tromsø skulde stå sist istedeffor St. Sunniva kapellet på Molde.

OSLO. Søndag 4. november, hvortil høitideligholdelsen av Allehelgensfesten var henlagt, meddelte hans høiærverdighet biskopen Fermingens hl. Sakrament til voksne og barn av St. Olavs, St. Halvards og Stabekks menigheter — ca. 40 stk. Kirken var overfylt lenge før gudstjenesten begynte. Den blev celebrert som Pontifikalmesse av biskopen, assistert av sogneprest mgr. dr. Kjelstrup, mgr. Irgens og sogneprest pater Notenboom. Cereimonimester var pastor Bergwitz. Tilstede i koret var tillike Maristpater de Paepe, Dominikanerpater Vanneufville og pastor Weirig, mens pastor dr. Gorissen som vanlig ledet sangen. Festprekenen holdtes av sognepresten, som talte om vår forbindelse med den store flokk som allerede lever i Guds beskuelse, og den kraft til å leve det daglige liv som vi fikk gjennem dens frembæren av våre bønner for Herren. — Efter at den hellige messe var lest tok biskopen med mitra og stav plass foran alteret, hvorpå mgr. Kjelstrup kalte alle dem som skulde fermes frem til fornyelse av sin dåpspakt. — Hans høi ærverdighet holdt derpå en kort men innholdsrik tale over denne dags betydning. I en verden full av hån og spott over det hellige trengtes mere motstandskraft enn vår egen svakhet kunde yde — derfor måtte vi ha hjelp og styrke av den Helligånd så vi kunde erkjenne sannheten i alt og leve vårt liv ene for den uten å la oss blinde av alt det som søkte å tilsløre den og forvirre oss. — Så gikk alle de som skulde fermes ledsaget av fadderne grosserer Chr. Müller og fru Mathilde Hansen frem og mottok knelende det hellige tegn på Sakramentets nåde. — Tilsist fremsa alle tilstedeværende trosbekjennelsen, Fadervår og Hil Dig, Maria, høit og sterkt sammen med biskopen. — Efter gudstjenestens slutt tok biskopen imot de fermede med deres slekt og venner i foreningslokalet.

OSLO. På O. K. Y.s møte søndag 4. november holdt sekretæren i Porsgrunn katolske ungdomsforening, herr Sigfried Olsen, foredrag om Gudshus i Telemarken fra den katolske tid — særlig da om Stavkirkene og deres egenart. Efter det interessante foredrag redegjorde herr Sigfried Olsen for det syn på opprettelsen av et ungdomsforbund som Porsgrunns-foreningen har. Endel diskusjon la klart at et slikt samarbeid av praktiske grunner foreløpig kun vilde komme til å omfatte Porsgrunn, Fredrikstad og Oslo foreninger. Et ungdomsforbund burde jo imidlertid omfatte alle norske ungdomsforeninger, og pater Notenbooms forslag om at de 3 foreninger som saken for tiden særlig gjelder, hver opnevnte en spesiell korrespondanse-sekretær, gjennem hvem samarbeidet kunde formidles uten opprettelse av forbund, vant derfor stor tilslutning. Denne ordning av saken skal nu forelegges foreningene i Porsgrunn og Fredrikstad til uttalelse. — Man vil jo på denne måte ha opnådd det som er det egentlige: **samarbeid!** — et samarbeid som også kan bli grunnleggende for et fremtidig ungdomsforbund; dette er da begynt i det små, slik som alle store, gode arbeider gjerne begynner. — Pater Notenboom leste til slutt sitt nummer av «Fjortendagsposten», hvorefter man sluttet sig til St. Olavsforbundets familieaften i festivitetslokalet.

E. M.

OSLO. St. Olavs lokalforening avholdt søndag den 4. novbr. familieaften, den siste i innværende år. Formannen, herr Olav Andersen benyttet derfor i sin velkomsttale anledningen til å takke alle som ved foredrag eller annen underholdning i det forløpne år hadde bidratt til at disse aftener var blitt så vellykket, spesielt takket han på foreningens vegne Mgr. Kjelstrup for det veldige arbeide han hadde nedlagt og ønsket Mgr. lykke til den gjerning han nu skulde gå til. Til disse ord gav de tilstedeværende sin tilslutning. Herr lektor Per Skansen holdt så et overmåte interessant foredrag om en fransk konges overgang til Asatroen i det niende århundre, nemlig Pipin II. Foredraget som var rikt på historiske detaljer høstet varmt bifall. Herr Sigurd Brun-Tønnesen leste på en aldeles ypperlig måte Ibsens «prestens tale ved graven» og «Mor Aases død». Sistnevnte til dr. Thomas J. Mørchs fortrinlige akkompagnement og begge lønnes med forsamlingens varme bifall. Frk. Agnes Johannesen spilte for oss, kort sagt, det var fest.

E. D. M.

— og derute:

INDIA. Der bygges stadig nye katolske kirker og man opfører dem alltid i den stil som vedkommende steds andre bygninger er opført i. Det samme gjelder Kina og Japan. Derved opnår man at innbyggerne hurtigere blir fortrolig med stedet og ikke så ofte forstyrres i sin andakt av nye inntrykk, som hvis man hadde bygget kirkene efter vest-europeiske stilarter.

PARIS. I denne by finnes nu 323 kirker, hvorav 206 katolske, 83 protestantiske (engelske, amerikanske, reformerte), 9 synagoger, 1 moske, 1 positivisttempel og 1 sundhetstempel (antoinisme).

Innsamlingen

til fond for „St. Olav“.

«Pressen er Kirkens talerør, og er vi gode katolikker, trofaste barn av vår hellige Kirke, så må det være oss en kjær og hellig plikt å støtte det blad gjennem hvilket Kirken taler til oss og for oss.»
(Biskop Mangers)

H. S.	kr. 75.00
Em. Boyson	» 10.00
De 10,000 må vi nå	» 100.00

Kr. 185.00

Ialt innkommet kr. 9,418.62

Alle bidrag, selv de minste, mottas fremdeles med den største takknemlighet.